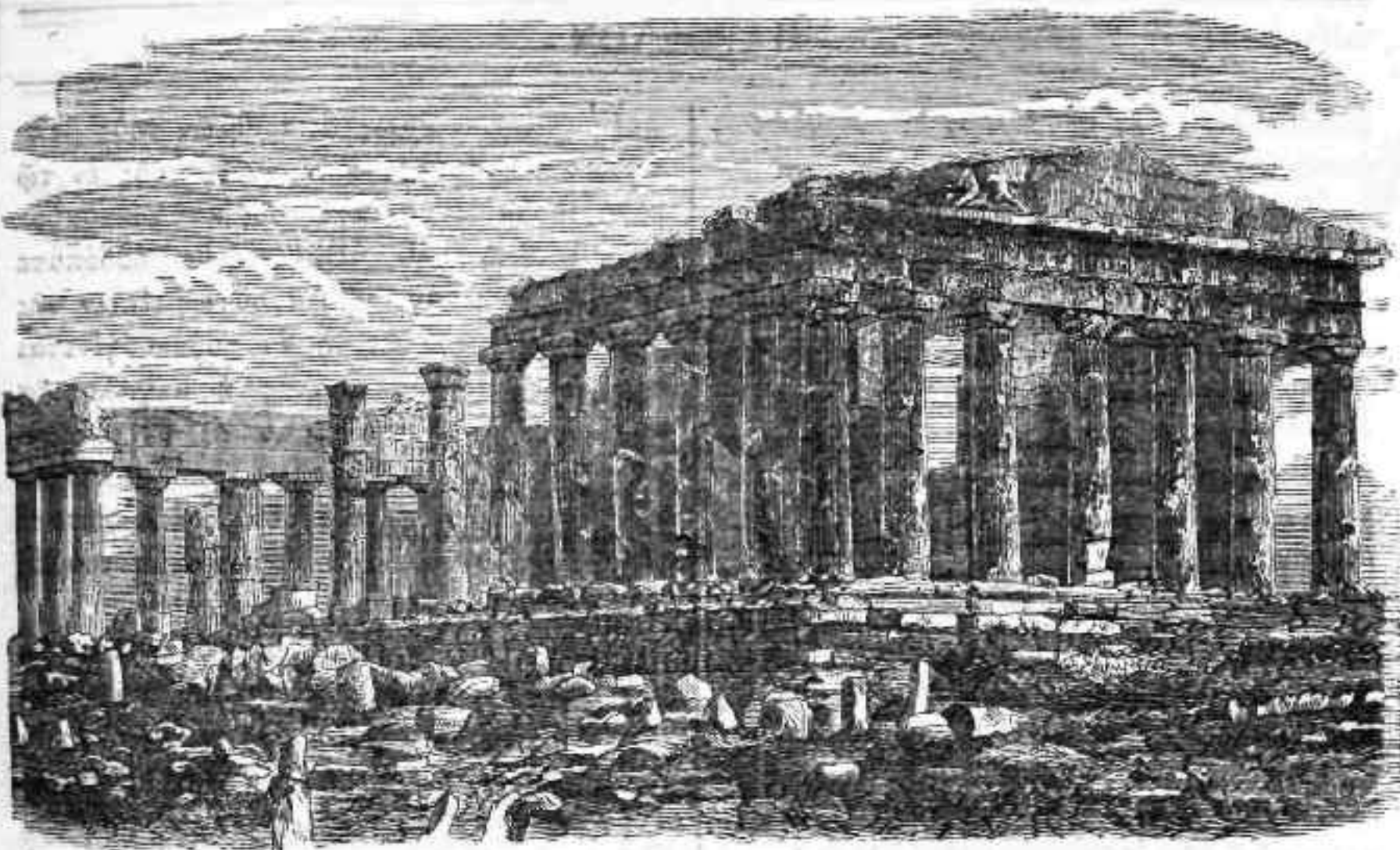

ΠΑΡΘΕΝΩΝ

ΕΤΟΣ Α΄.

Ἀπρίλιος.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Β΄.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

ΤΗΣ

ΓΑΙΚΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος.)

Κατασκευάσθησαν λοιπὸν ἔθνικαὶ ὁδοὶ τὸ ὅλον 461 χιλιομέτρων τὸ πλεῖστον ἐπὶ χώρας ὀρεινῆς ἐκτὸς τῶν ὑπὸ κατασκευὴν εὐρισκομένων. Βεβαίως ἀνυπόλογος τοῦ χρόνου τῶν 36 ἐτῶν εἰσὶν ἀνεπαρκεῖς, ἀλλ' ἐπειδὴ ἰσχυρὰ ἐγένετο ἡ ὥθησις, εἶναι πιθανώτατον ὅτι ἐντὸς δεκαετίας τὸ σύμπλεγμα τῶν τῆς κατηγορίας ταύτης ὁδῶν θέλει περαιωθῇ. Ἀπόδειξις ὅτι ἡ ἐλπίς αὕτη δυνεῖται χιμαιρική, εἶναι ἡ κατ' ἔτος αὐξοῦσα δαπάνη ἐπὶ τῶν χορηγουμένων πρὸς τοῦτο πιστώσεων καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τοῦ ἔτους 1856. Τὰ ποσὰ τῆς δαπάνης ταύτης εἰσὶ, διὰ τὸ ἔτος 1856..... Δρ. 46,396
» 1857..... » 65,837

διὰ τὸ ἔτος 1858.....	»	156,483
» 1859.....	»	253,655
» 1860.....	»	249,458
» 1861.....	»	357,171
» 1862.....	»	408,769
» 1863.....	»	93,265
» 1864.....	»	166,428
» 1865.....	»	367,462
» 1866.....	»	289,895
» 1867.....	»	156,808
» 1868.....	»	314,275

Ἡ ἐτησίᾳ δαπάνη ἡλαττώθη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1862 ἕνεκα τῶν συμβάντων καὶ τῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν τῶν ἐφεπομένων τῇ πτώσει τοῦ Ὀθωνος, ἀλλ' ἔχω δι' ἐλπίδος ὅτι ἡ κατάστασις αὕτη τῶν πραγμάτων, ὀρειλομένη ὡσαύτως εἰς τὴν σημαντικὴν ἐλάττωσιν τὴν γενομένην ἐπὶ τοῦ ἐγγείου φόρου, ἔσεται πρόσκαιρος, καὶ ὅτι τὰ δημόσια ἔργα θέλουσι πρὸ πάντων

βελτιωθῇ ἐκ τῆς προσεχοῦς ἐπανορθώσεως τῶν οἰκονομικῶν τοῦ τόπου.

Ὅπως μὴ παραλείψω μηδὲν προστίθῃμι ὅτι τὰ ἀνωτέρω σημειωθέντα ποσὰ παριστῶσι μόνον τὰς δαπάνας τὰς ὑπὲρ τῶν τεχνικῶν ἔργων, τῶν μόνων ἐπιβαρυνόντων τὸ δημόσιον ταμεῖον· ὡς πρὸς τὰ ἄλλα ἐπὶ τῶν ὁδῶν ἔργα, ταῦτα ἐκτελοῦνται ἀμέσως ὑπὸ τῶν κατοίκων τῶν δήμων τῶν συγκροτούντων τὰς ἐπαρχίας δι' ὧν διήκουσιν.

Προκειμένου περὶ οἰκοδομημάτων, μικρὸν δυστυχῶς ποιήσομαι λόγον, καὶ πάλιν εἰς μηδὲν θέλω καταλήξαι, ἐάν τις παραβάλλῃ αὐτὰ πρὸς τὰ τῆς γείτονος χώρας.

Τὰ δαπανηθέντα ποσὰ πρὸς κατασκευὴν εὐαρίθμων στρατώνων ἐν Ναυπλίῳ, ἐν Μεσολογίῳ, ἐν Ἀθήναις καὶ πρὸ πάντων ἐπὶ τῶν μεθούριων, πρὸς ἐποπτεῖαν, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει δυνατόν, τῶν ληστῶν τῶν δικιτωμένων ἐν τῇ γείτονι χώρᾳ, πρὸς οἰκοδόμησιν τριῶν στρατιωτικῶν νοσοκομείων, τριῶν ὑπουργείων καὶ διαφόρων ἄλλων οἰκοδομῶν ἡττονος ἀξίας, οὐδόλως ἰσοφαρίζουσι βέβαια τοῖς ἀναλωθεῖσι δι' ἐν μόνον ἐκ τῶν πολυκρίθμων καὶ μεγαλοπρεπῶν ἀνακτόρων ἅπερ, ἔστιν ὅτε, ἐγείρουσιν οἱ Σουλτάνοι ἐπὶ τῶν μαχευτικῶν ἀκτῶν τοῦ Βοσπόρου, ὅπως καθιδύνωσι τὴν ἀνίαν αὐτῶν, ἢ χαρίζομενοι εἰς θελκτικὴν τινα φρενοτροπίαν.

Ἔσται μοι ἐν τούτοις ἐπιτετραχμμένον νὰ ποιήσω μνημεῖον μετὰ τινος μεγαλοφροσύνης πολυκρίθμων ἀγαθοεργῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν δημοσίων καταστημάτων, ἐν Ἀθήναις ἀνηγερμένων εἴτε παρ' εὐπόρων πολιτῶν ἐμπνεομένων ἐκ τοῦ θεοῦ πνεύματος τῆς χριστιανικῆς συνκατελφύτητος ὡς καὶ ἐκ τοῦ ἐπ' ἱσῆς θεοῦ τοῦ πατριωτισμοῦ, εἴτε διὰ συνεισφορῶν ἀποβλεπουσῶν εἰς τὴν πραγματοποιήσιν σκοποῦ τινος ἐξαιρέτως ἐθνικοῦ, ὡς φερ' εἰπεῖν τὸ Πανεπιστήμιον.¹

¹ Τὰ καταστήματα ταῦτα εἰσὶ κατὰ τάξιν ἀρχαιότητος, τὸ Πανεπιστήμιον, ἡ Φιλέλπειος σχολή, τὸ Ἀρσάκειον, τὸ Σχολεῖον τῶν τεχνῶν τῶν συζύγων Χατζῆ Κώστα ὑπὲρ τῶν ἀρρένων ἀρφανῶν, τὸ Ὀρφανοτροφεῖον, τὸ Ὀφθαλμιατρεῖον, τὸ Πολυτεχνεῖον τοῦ Στουρνάρη, τὸ Μουσεῖον τοῦ Βερναρδάκη, τὸ Ἀστρονομικεῖον τοῦ βαρῶνος Σίνια καὶ ἡ Ἀκαδημία τοῦ αὐτοῦ.

Προπάντων ὅμως ἀπαριθμῶν τοὺς βελτιωθέντας ἀρχαίους λιμένες, τοὺς ἐν τῷ βελτιοῦσθαι ὄντας καὶ τοὺς κατασκευαζομένους ἀπὸ τοῦ 1835, ἐνθα οὐδέποτε τοιοῦτοι ὑπῆρξαν, χρῶμαι οὕτως εἰπεῖν τῆς ἀνταποδόσεως, ἐπειδὴ ἐν τούτῳ γίνεται πρόδηλος καὶ καταφανὴς ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, οὐ αἱ μικρότεραι ναυτικαὶ πόλεις ἐκουσίως ὑποβάλλονται εἰς βαρυτάτους φόρους, ὅπως ἐπαρκέσωσι ταῖς ἐκ τῶν τοιούτων ἔργων ἀπαιτούμεναις δαπάναις.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ λόγοι μου δύνανται νὰ φανῶσιν ὑπερβολικοὶ εἰς τινὰς ἐκ τῶν μελλόντων νὰ μοὶ παρέξωσι τὴν τιμὴν τοῦ διεξελθεῖν τὰς γραμμὰς ταύτας, ἐπιτραπήτω μοι ἵνα διὰ βραχέων μνημονεύσω τῶν ἤδη συντετελεσμένων ναυτικῶν ἔργων καὶ τῶν νῦν κατασκευαζομένων, ὅπως οἱ ὅπαδοι τοῦ συστήματος τοῦ Ἁγίου Θωμᾶ δυνηθῶσιν ἵνα λάβωσιν ἄμεσον γνῶσιν τῆς ἀληθείας τῶν ἀναφερομένων ἐνταῦθα γεγονότων καὶ ἀποδώσωσι δικαιοσύνην πρὸς ὃν ὀφείλεται.

Ἀρχαῖοι λιμένες ἐν τῷ βελτιοῦσθαι καὶ νέοι ἐν τῷ κατασκευάζεσθαι.

Λιμὴν τοῦ Πειραιῶς. Κατεσκεύασαν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς προκυμαίας πέριξ τοῦ λιμένος τούτου, ἐξακολουθοῦσι δὲ τὴν ἐργασίαν ταύτην ὡς καὶ τὴν τοῦ καθαρισμοῦ τοῦ. Τὸ βορειοανατολικὸν μέρος τὸ μὴ προσιτὸν εἰς τὰς λέμβους, ἐκαθαρίσθη, ἀνεσκάφη καὶ ἐξεχώθη ἐκ πολλῆς ποσότητος μεγάλων τετραπέδων λίθων. Περιπλέον κατέναντι τοῦ στομίου τοῦ λιμένος εἰς ἀπόστασιν 4 ¹/₂ ναυτικοῦ μιλλίου, ἐπὶ τῆς νησίδος τῆς Ψυταλείας ὠκοδόμησαν ποικιλόφωτον φάρον 4^{ης} κλάσεως.

Λιμὴν τῶν Σπετσῶν. Πρὸ ἐνὸς ἔτους ἤρξαντο τοῦ καθαρισμοῦ τοῦ λιμένος τούτου, ἐν ᾧ μετὰ στενοχωρίας ναυλοχεῖ τὸ ναυτικὸν τῆς νήσου ταύτης τῆς σημαντικωτάτης μετὰ τὴν Σύρον. Δεκατέσσαρα σκάφη ἐγκαταλελειμμένα καὶ ἰλύος πεπληρωμένα, ἐνδοξα λείψανα τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πολέμου, ἀνελκύσθησαν ἐν πρὸς ἐν.

Λιμὴν τοῦ Ναυπλίου. Κατεσκεύασαν μέγα μέρος τῆς προκυμαίας τῆς πόλεως

ταύτης, ἥς ὁ λιμὴν εἶναι τὸ σημεῖον ὄθεν τελείται ἡ εἰσχωγὴ τῶν προϊόντων τῆς Ἀργολίδος.

Λιμὴν τῆς Κορώνης. Ἡ μικρὰ πόλις τῆς Κορώνης, κειμένη ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου εἶναι τόπος ζωηρᾶς ἐξαγωγῆς διαφόρων προϊόντων, καὶ πρὸ πάντων τοῦ ἐλαίου ὅπερ παράγει ἡ ὠρία μεσημβρινὴ πεδιάς τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας. Ἡ ἀνοικοδόμησις τῆς ἀρχαίας προκυμαίας αἱ στίβοι τῆς ὁποίας μαρτυροῦσι τὸ σχῆμα καὶ τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς, ἀρξάμενη πρὸ δύο ἐτῶν, ἔλαβεν ἐπιτυχὴ ὄθησιν.

Λιμὴν τῆς Κυπαρισσίας. Ὁ λιμὴν οὗτος κατεσκευάσθη ἐκ καινῆς κάτωθι τῆς ὁμωνύμου πόλεως καὶ ἔσται τόπος ἐξαγωγῆς πλουσίων καὶ πολυειδῶν προϊόντων τοῦ μέρους τούτου τῆς δυσμικῆς πλευρᾶς τῆς Πελοποννήσου. Ἡ ρυθοστοιχία προκυμαία, ἥς ἡ κατασκευὴ ἤρξατο τὸ θέρος τοῦ 1865, προεξετάθη κατὰ 30 μέτρα ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ προφυλάττει ἤδη ἐκ τῶν ἀνέμων τοῦ πελάγους τὰ ἀκτοπλοοῦντα σκάφη.

Λιμὴν τοῦ Κατακόλου. Ὁ λιμὴν οὗτος οὐ ἢ ἐν τῷ ὁμωνύμῳ κόλπῳ κατασκευὴ χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1867 πρόκειται κυρίως ὡς καταφύγιον εἰς τὰ πλοῖα τὰ μηδὲν ἄπαντῶντα τοιοῦτον ἐκ Πατρῶν μέχρι Πύλου, ἥτοι καθ' ἅπαν τὸ μῆκος τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τῆς Πελοποννήσου. Ἡ προκυμαία ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς καθήκουσα ἔφθασεν ἤδη εἰς μῆκος 300 μέτρων καὶ βάθος 11 κατὰ τὸ ἄκρον αὐτῆς. Ἐν αὐτῷ διατελοῦσιν ἐντελῶς ὑπήνεμα τὰ τε ἱστιοφόρα σκάφη καὶ τὰ ἀτμόπλοια τὰ ἀποστελλόμενα πρὸς φόρτωσιν τῆς Κορινθιακῆς σταφίδος, τῶν οἴνων, οἶνοπνευμάτων κλπ.

Λιμὴν τῆς Κυλλήνης. Ὁ λιμὴν οὗτος κατεσκευάσθη ὡσαύτως ἐκ νέου πλησίον τοῦ καταχωθέντος λιμένος τῆς Γλαρέντζας, τοσοῦτον ἐπισήμου κατὰ τὸν μεσαιῶνα. Ἦδη τὰ σκάφη ὧν ἡ καθίζησις δὲν ὑπερβαίνει 3 μέτρα, ἐξασφαλίζονται ὀπισθεν τῆς προκυμαίας ἐκ τῶν ἀπαρκτίων ἀνέμων καὶ δέχονται φορτία ἐκ Κορινθιακῆς σταφίδος, ἐρίων, καννάβιος, δημητριακῶν καρπῶν κλπ.

Λιμὴν τῶν Πατρῶν. Ἡ πόλις αὕτη, ἡ ἐμπορικωτάτη τῶν ἀνὰ τὴν Πελοπόννησον, κειμένη εἰς τὸ βάθος τοῦ ὁμωνύμου κόλπου καὶ εἰς τὸ στόμιον τοῦ Κορινθιακοῦ ἦν ἄλλοτε ἀλίμενος. Πρὸς σχηματισμὸν δὲ λιμένος, κατεσκευάσαν πρόχωμα προμολοῦν ἤδη εἰς μῆκος 350 μέτρων, καὶ βάθος κατὰ 8 περὶ τὸ τέλος. Ἐπὶ τῆς ἄκρας αὐτοῦ, ὑψοῦται φάρος 4^{ης} κλάσεως οὗ αἱ λάμπαις δεικνύουσι τοῖς ναυτιλλομένοις τὸ ἀγκυροβόλιον καὶ τὸν λιμένα ἅπερ, ἄνευ τοῦ ὁδηγοῦ τούτου, δυσκόλως ἀνακαλύπτονται ἐν καιρῷ νυκτὸς ζοφερᾶς καὶ θυελλώδους.

Λιμὴν τῆς Νέας Κορίνθου. Ἡ Νέα Κορίνθος κτισθεῖσα παρὰ τὰς ὄχθας τῆς θαλάσσης κάτωθι τῆς ἀρχαίας, πρὸς τὴν ἀνατολικὴν ἄκραν τοῦ κόλπου καὶ τῆς ὁμωνύμου ὠρίας πεδιάδος, θὰ ἐβλεπε δεσμευομένην τὴν τε ἀνάπτυξιν καὶ τὸ μέλλον αὐτῆς ἐὰν μὴ ἐπεκληροῦτο λιμένα τινά. Ἡ κατασκευὴ μιᾶς προκυμαίας ἐξακολουθεῖ, καὶ ἤδη τὰ πλοῖα εὐρίσκουσι καταφύγιόν τι ὅπερ θὰ παύσῃ νὰ ἦναι ἐπισφαλές, πιθανῶς περὶ τὴν λήξιν τοῦ προσηχοῦς ἔτους.

Λιμὴν τῆς Σύρου. Τὸ διαμετακομιστικὸν ἐμπόριον τὸ συστήθεν καὶ βαθμηδὸν ἀναπτυχθὲν ἐν Σύρῳ, ἔνεκα τῆς θέσεως τῆς νήσου ἐπὶ τῆς γραμμῆς τῇ ἀκτοῦ θοῦσι τὰ ἐκ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ Εὐξείνῳ ταξιδεύοντα πλοῖα καὶ τ' ἀνάπαλιν, ἐνηργεῖτο ἀπὸ τοῦ 1850 ἐν πολλῇ στενοχωρίᾳ ἐντὸς τοῦ λιμένος τῆς. Ἡ ἑκτοτε ἐπιχειρηθεῖσα ἐπέκτασις αὐτοῦ ἐπισπεύδεται μετ' ἐπιτυχίας κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπαισθητὴ εἰς τὸ ἐμπορικὸν τῆς Ελλάδος ναυτικῆς οὗ ἡ Σύρος τυγχάνει ὁ κυριώτερος θαλάσσιος σταθμός.

Λιμὴν τῆς Ἀρόρου. Ὁ δῆμος Ἀρόρου ὁ κατέχων ἤδη περὶ τὰ τριάκοντα πλοῖα, χωρητικότητος 300 καὶ περιπλέον τόννων, σκοπῶν ἵνα προφυλάξῃ αὐτὰ ἐν τῷ ὄρμῳ τῆς νήσου ἐκ τῶν ἀπαρκτίων ἀνέμων, ἐπεχείρησε τὴν κατασκευὴν προχωμάτας. Δυστυχῶς ὁμως ἡ ὄρμη τῶν ἐξεγειρομένων ὑπὸ τῶν ἀνέμων τούτων κυμάτων καὶ τὰ φθοροποιὰ ἐπὶ τῶν ἐκτελεσθέντων ἔργων

ἀποτελέσματα αὐτῶν, κατέστησαν προ-
βληματικὴν τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐπιχειρή-
σεως μέχρι τοῦδε.

Φάρος 1^{ης} κλάσεως κατασκευάσθη ἐπὶ
τῆς βορειοανατολικῆς ἄκρας τῆς αὐτῆς
νήσου ὅπως δεικνύει τοῖς πλέουσιν ἐκ τῆς
Δύσεως εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ
ἀντιστρόφως τὸν μεταξὺ τῆς νήσου ταύτης
καὶ τῆς Εὐβοίας πορθμόν. Αἱ πολυάριθμοι
καταστροφαὶ αἱ συμβᾶσαι αὐτόθι καθ' ἑκα-
στον χειμῶνα, ἐπέβαλλον εἰς τὴν Ἑλλη-
νικὴν Κυβέρνησιν διεθνῇ ὑποχρέωσιν ἐκ-
πληρωθεῖσαν μετὰ λίαν ἀφιλοκερδοῦς σπου-
δῆς. Ἐκ παραπλησίως προνοίας, κατα-
σκεύασε φάρον 4^{ης} κλάσεως ἐπὶ τῆς νή-
σου Ζέας, κειμένης εἰς τὸ στόμιον τοῦ
πορθμοῦ.

Λιμὴν τοῦ Σταυροῦ ἐν τῇ νήσῳ Τήνῳ.
Ἡ ὥς ἐκ τῆς κατασκευῆς προκυμαίας βελ-
τίωσις τοῦ λιμένος τούτου, ἐπεχειρίσθη ὅ-
πως παρέχη καταφύγιον εὐρυχωρότερον
καὶ ἀσφαλέστερον κατὰ τῶν πελαγίων
ἀνέμων εἰς τὰ σκάφη τὰ ἀγκυροβολοῦντα
πλησίον αὐτοῦ ἐν τῷ ἀνοικτῷ ὄρμῳ τοῦ
Ἁγίου Νικολάου, πρωτεύουσος τοῦ τόπου.

Λιμὴν τῆς Νάξου. Ἡ νήσος Νάξος, το-
σοῦτον εὐφορος καὶ πλουσία εἰς σμυριδίτιν
γῆν, στερεῖται πάντῃ λιμένος φυσικοῦ. Ὁ
ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων κατασκευα-
σθεὶς τεχνικὸς λιμὴν, κατὰ μέρος κατα-
στραφεὶς καὶ καταχωθεὶς, ἀνασκευάζεται
ἀπὸ τινων ἐτῶν ἐπὶ εὐρυτέρου χώρου.

Λιμὴν τῆς Θήρας. Ὁ λιμὴν τῆς νήσου
Θήρας, τοσοῦτον εὐφόρου εἰς οἶνους ὀνομα-
στοὺς, ἦν ἀτελής διὰ τὴν ἀνέφικτον πρὸς
ἀγκυροβόλησιν πολυθάβειάν του, ὡς ἐκ τῆς
ὁποίας τὰ πλοῖα ἤναγκάζοντο νὰ προσ-
δέωνται ἐπὶ τῶν παροχθίων βράχων. Πρὸς
διόρθωσιν τῆς τοιαύτης καταστάσεως, κα-
τεσκεύασαν λιθοκτίστους στύλους προσδέ-
σεως. Ἐὰν Θεοῦ εὐδοκοῦντος, οἱ πρόσφα-
τοι ὑπόγειοι συγκλονισμοὶ ἀνυψώσωσι τὸν
θαλάσσιον πυθμένα μετὰ τῆς νησίδος
Καὶμένης καὶ τῆς νήσου Θήρας, τὰ συντε-
λεσθέντα ἔργα καὶ τὰ προσχεδιασθέντα
ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τοῦ ἐν λόγῳ λιμένος
θέλουσι καταστῆ ἀνωφελῆ.

Λιμὴν τῆς Χαλκίδος. Τοῦ Εὐρίπου,
τοῦ διαχωρίζοντος τοὺς δύο λιμένας τῆς

πρωτεύουσος ταύτης τῆς Εὐβοίας, ὄντος
κεχωσμένου, ἴσως ἀπὸ τοῦ πολέμου τῆς
Πελοποννήσου, τὰ σκάφη ὧν ἡ καθίζησις
ὑπερβάλλει 1 $\frac{1}{2}$ μέτρον δὲν ἠδύναντο νὰ
διαπλεύσωσιν ἐκ τοῦ ἐνὸς ἐπὶ τὸν ἄλλον
λιμένα, ἤναγκάζοντο δὲ νὰ περιπλέωσι τὴν
νήσον, τοῦθ' ὅπερ καὶ χρόνου πολλοῦ ἐδεῖ-
το, καὶ δαπάνης πολλῆς καὶ κινδύνων πα-
ραίτιον ἦν μάλιστα δὲ εἰς τὰ ἀκτοπλο-
οῦντα σκάφη.

Πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ τούτου τοῦ
λίαν ἐπιζημίου εἰς τὸ ζωηρὸν κατὰ τὰ
μέρη ταῦτα ἐμπόριον ἐπεχειρήσαν νὰ ἀ-
νευρύνωσι κατὰ 24 $\frac{1}{2}$ μέτρα καὶ βαθύ-
νωσι κατὰ 6 τὸν περίφημον τοῦτον πορθ-
μόν ἐφ' οὗ κατασκευάσθη κινητὴ γέφυρα,
ὅπως μὴ διακοπῇ ἡ συγκοινωνία τῆς νή-
σου μετὰ τῆς Βοιωτίας. Ἡ σημαντικὴ αὐ-
τῇ ἐργασία περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὁποίας
παρασιτάσθησαν μεγάλαι δυσκολίαι ἀπῆρ-
τησε δαπάνην 953,000 δραχ. (850,000
φράγκων.)

Ὅπως ἐτι μᾶλλον καταδείξω τὴν σπου-
δαιότητα ἣν οἱ παράλιοι δῆμοι ἀποδίδου-
σιν εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν λιμένων αὐτῶν,
καὶ τὸν ζῆλον μεθ' οὗ ἐξακολουθοῦσι τὴν
ἐκτέλεσιν τῆς, θέλω ποιῆσαι μνηΐαν καὶ
τοῦ ἐξῆς γεγονότος. Ἡ Κυβέρνησις θέλου-
σα νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἐπανειλημμένην πα-
ρουσίασιν ὁμοιοτύπων νομοσχεδίων ἐπὶ τοῦ
θέματος τούτου, περιεβλήθη τὴν ἐξουσίαν
διὰ γενικοῦ νόμου τοῦ διενεργεῖν διὰ βασι-
λικοῦ διατάγματος τὴν ἐγκρίσιν τῶν ἀπο-
φάσεων τῶν δημοτικῶν συμβουλίων τῶν
ὑποδαλλομένων εἰς τὴν καταβολὴν δικαι-
ωμάτων τινῶν εἰσαγωγῆς, ἐξαγωγῆς καὶ
ἀγκυροβολίου κτλ. ὧν ὁ ἀνώτατος ὅρος
ὠρίσθη ὑπὸ τοῦ ρηθέντος νόμου. Δημοσι-
ευθέντος τοῦ νόμου τούτου ἐν τῇ ἐπισήμῳ
ἐφημερίδι, τὴν 10 Ἰανουαρίου 1866, καὶ
γνωστοποιηθέντος μετὰ τινὰ χρόνον δι' ἐγ-
κυκλίου τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν
εἰς τοὺς δήμους, 15 ἐξ αὐτῶν, ὁ τοῦ Γα-
λαξειδίου, τῆς Ναυπάκτου, τῶν Καλαμῶν,
τοῦ Κορθίου, τῆς Αἰγίνης, τῶν Φαλάρων,
τῆς Πυλάρου, τῆς Κύμης, τῆς Κερκύρας, τῆς
Κραναίας κλπ. ἔσπευσαν ὅπως ἐξαιτήσω-
νται τὴν ἐγκρίσιν τῶν ἀποφάσεων δι' ὧν
ὑπεβάλλοντο ἐκουσίως εἰς ἑκτακτον φορο-

λογίαν, πρὸς ἐμπορισμὸν τῶν ἀναγκαίων χρημάτων εἰς τὸν καθαρισμὸν τῶν λιμένων αὐτῶν, οἵτινες οὐδέποτε ἔσως ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἐκαθαρίσθησαν.

Ἰδοὺ λοιπὸν ἓν μικρὸν ἔθνος, ἢ μᾶλλον πυρὴν ἔθνους, ἡ ἀρχὴ μεγάλου ἔργου, ὡς ἐκλήθη παρὰ τοῦ Γυιζότου, οὗ ὁ πληθυσμὸς μόλις ὑπερβάλλει τοῦ ἑκατομμυρίου, ἐν ᾧ 29 δήμοι ὑπεβλήθησαν ἐκουσίως εἰς ἐκτακτον φορολογίαν, πρὸς προμήθειαν τῶν δαπανηρῶν μέσων τῶν ἀναγκαίων εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν λιμένων τῶν ἢ εἰς κατασκευὴν νέων.

Αὕτῃ ἡ βιομηχανία, ἡ κατὰ τὴν τάξιν τῶν ἐπιμαρτυρούντων τὴν πρόοδον πράξεων τὰ ἔσχατα φέρουσα, ἡ βιομηχανία ἡ βοηθουμένη ὑπὸ τῶν ἐντελεσμάτων ἐλαττήρων δὲν ὑστερίζει ἐν Ἑλλάδι, ἀφοῦ ἤδη ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ 28 μηχαναὶ μόνιμοι καὶ ἀτμοκίνητοι, ἐξ ὧν 8 ἐν Σύρῳ, 10 ἐν Πειραιῇ, 3 ἐν Πάτραις, 4 ἐν Καλάμαις, 1 ἐν Ἀθήναις, 1 ἐν Ἡλιδι καὶ 1 ἐν Στυλίδι, εἰς τὸ βάθος τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου καὶ τρεῖς λεύγας μακρὰν τῶν συνόρων ἐκείθεν τῶν ὁποίων ἀρχεται ἡ νεκρικὴ σιγὴ καὶ ἡ γαλήνη τῆς δουλείας. Τίς ποτ' ἤθελεν εἰπεῖ, ἐν ἔτει 1821, ὅτι τινὰ ἔτη βραδύτερον τὰ προϊόντα τῶν ἀξιολόγων βυρσοδεψείων τῶν ἰδρυθέντων ἐν τῇ κάτω πόλει τῆς Σύρου, ἤθελον ἐπιζητεῖσθαι καὶ προτιμᾶσθαι ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἀνατολήν; Τίς ἤθελεν εἰπεῖ ὅτι ἐν τοῖς κόλποις τῆς μηδόλως ὑπαρχούσης πόλεως ταύτης, ἤθελε συστηθῇ μεγάλη ἀτμοπλοϊκὴ ἐταιρία καὶ ἤθελον ἐγκαταστῇ πρόξενoi ἀπάντων σχεδὸν τῶν πεπολιτισμένων ἔθνων; Τὸ θαῦμα τοῦτο ἔλαβε χώραν παρομοίως καὶ ἐν Πάτραις· ἀλλ' ἐκεῖ τοῦλάχιστον ὑπῆρχε φαινόμενόν τι πόλεως, σκιά τις ἐμπορίου καὶ τρεῖς προξενικοὶ πράκτορες.

Επὶ τέλους ὡς ὑστάτην ἐνδειξὴν τῆς καταπληκτικῆς ἀναπτύξεως ἣν ἔλαβε τὸ ἐμπορικὸν ναυτικὸν τῆς Ἑλλάδος, προσθέσωμεν τοῖς εἰρημένοις ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν ἐνεργείᾳ 31 ἀσφαλιστικαὶ ἐταιρίαι, ἐξ ὧν 47 ἐν Σύρῳ, ἔχουσαι κεφάλαιον 6 ἑκατομμυρίων, 10 ἐν Πάτραις, 3 ἐν Ἀθήναις, 1 ἐν Ἰδρᾷ.

Ἀνακεφαλαιῶν τις τὰ ἀνωτέρω ἀπκριθ-

μηθέντα ὅπως ἀποδείξῃ ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν ὑπελείφθη στάσιμος ἐν τῇ ὁδῷ τῆς προόδου, εὐρίσκει·

23 πόλεις καταστραφείσας διαρκούντος τοῦ πολέμου καὶ ἐκ καινῆς κατασκευασθείσας ἐπὶ τῇ βάσει διαγραμμάτων εἰδικῶς συνταχθέντων.

40 πόλεις νέας οἰκοδομηθείσας ἐπὶ ἀρθεσίων ἀρχαίων πόλεων ἐξαφανισθεισῶν, ἢ ἐπὶ νέων καὶ ἐκλελεγμένων τοποθεσιῶν.

5000 ἐμπορικὰ πλοῖα, περιάγοντά τὴν ἑλληνικὴν στρατιάν ἐν πᾶσι τοῖς ἁγίοις τῆς Μεσογείου.

460 χιλιόμετρα κατασκευασμένων ἑθνηκῶν ὁδῶν.

16 λιμένας ἐν τῷ βελτιοῦσθαι ἢ ἐν τῷ κατασκευάζεσθαι, τὸν Εὐρίπαν πεπολυμένον καὶ καταστημένον πλωτόμον.

Μητρόπολιν ἐκ 45,000 κατοίκων ἥτις ταχέως θέλει καταστῇ μία ἐκ τῶν ὀραίων πόλεων δι' ἃς σεμνύνεται ἡ Μεσόγειος.

Προϋπολογισμὸν τετραπλασιασθέντων προπόδων,

Καὶ πληθυσμὸν διπλασιασθέντα.

Τὸ εὐρωπαϊκὸν ἐκεῖνο ἔθνος τὸ ποιήσαν βέλτερα, ἐν ἴσῳ χρόνῳ καὶ πρὸ πάντων ἐκ τοῦ μηδενός, βαλέτω τὸν λίθον κατὰ τῆς Ἑλλάδος.

Οὐδόλως ἀρκεῖ νὰ ᾔναι τις πολιτικὸς ἀνὴρ ἢ ἑξοχος διπλωμάτης ὅπως κρίνῃ τὴν χώραν ταύτην ἀμερολήπτως, ὅπως κατὰ δικάσῃ ἢ κηρύξῃ αὐτὴν ἀθῶαν, δεόντων πάντων νὰ ἐπίσταται τὴν κατάστασιν ἐν ἣ εὐρίσκετο ἐν ἔτει 1833, ἐνὶ λόγῳ, δεόντων νὰ ἔχῃ γνῶσιν τῆς ὁδοῦ ἣν διέτρεξαν. Ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῶν ἐκφερομένων ἐπ' αὐτῆς κρίσεων, ὁμολογητέον ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἐπὶ πᾶσι κακοδαιμονεῖ, ἐπειδὴ ἐὰν μὲν σιᾶσιν σκεπτόμενοι αὐτὴν προέρχονται ἐκ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης τὴν συγκρίνουσι πάλιν ἀφελῶς πρὸς τὰς χώρας ἃς κατέλειπον, πρὸς τὴν Ἀγγλίαν, τὴν Γαλλίαν, τὴν Ἰταλίαν, πρὸς τὰς ἀρχαίας ταύτας χώρας ὧν ὁ πρῶτος πολιτισμὸς ἀνατρέχει σχεδὸν εἰς τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ἐὰν δὲ προσέρχονται ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέ-

ρους, ἦτοι ἐκ τῆς νέας ταύτης Βαβυλῶ-
νος, μετὰ φαντασίας συντηρησμένης εἰσέτι
ἐκ τοῦ σεσωρευμένου ἐν αὐτῇ πλούτου θα-
πάναις τοῦ δυστυχοῦς ῥαγιά, ἐκ τῶν γοή-
τρων τοῦ Βοσπόρου, ἐκ τῆς αὐτοκρατορι-
κῆς μεγαλοπρεπείας καὶ μεγαλοδωρίας τῶν
Σουλτάνων, ρίπτουσι βλέμμα ῥεμβὸν ἐπὶ
τῆς πτωχῆς Ἑλλάδος, εὐδοκοῦσι, παίον-
τες τοὺς ὧμους τῆς θωπευτικῆς, νὰ ἀπεν-
θύνωσιν αὐτῇ εὐμενεῖς τινὰς λέξεις ἅμα τε
καὶ μομφάς ἐπὶ τῇ μικρᾷ προόδῳ τῆς, ἐπὶ
τῇ ἐλλείψει τῶν ὁδῶν, τῶν οὐσῶν κατ' αὐ-
τοὺς ἀλάνθαστον τῆς προόδου σημεῖον,
συνιστῶσι πρὸ πάντων αὐτῇ ἵνα ἡ φρόνι-
μος καὶ πλήρης εὐσεβῶν περιποιήσεων πρὸς
τὴν ἑξοχὸν γείτονά της καὶ ἐξυκολουθοῦσι
τὴν ὁδὸν αὐτῶν. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ γλῶσ-
σα τοῦ Λόρδου Ρεδκλίφ, ἐν ἔτει 1848, τοιαύτη ἦν καὶ ἡ τοῦ Μαρκίωνος Μουτιᾶ, ἐν ἔτει 1866.

Κατὰ τῶν τολμηρῶν τούτων κρίσεων,
ἤθελον, ἐν τῇ θέσει τῆς Ἑλλάδος, ποιήσῃ
ἐκκλησιν, εἰς ταπεινοτέρας μὲν, ἀλλ' ἦτ-
τον προκατειλημμένας μαρτυρίας ἤθελον
ποιήσῃ ἐκκλησιν εἰς τὰ ἐπιζῶντα μέλη
τῆς ἐπιστημονικῆς ἀποστολῆς τῆς Πελο-
ποννήσου, εἰς τὸν Κ. Βιρλὲ Ἀοῦ, ὅστις
διὰ τῆς προσφάτου δημοσιεύσεως συνοπτι-
κῆς πραγματείας ἐπὶ τῶν ἡφαιστίων ἐκ-
ρήξεων τῆς Θήρας ἔδωκεν ἰσχυρὸν σημεῖον
ζωῆς εἰς τοὺς διακεκριμένους μηχανικοὺς
γεωγράφους, ΚΚ. Πεῦτιῆ καὶ Βαβλὰι, τοὺς
διατρέξαντας, βῆμα πρὸς βῆμα, τὴν Ἑλ-
λάδα καὶ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν ὁποίων,
ὑπηρετῶν ὡς δόκιμος τοῦ μηχανικοῦ, ἔτυχον
ἐπωφελοῦς ἐν πολλοῖς ἐυκαιρίας, ὅπως γνω-
ρίσω τὴν ἀληθῆ κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος
ἐν ἔτει 1829, ἦτοι τὴν ἐπαύριον τῆς ἐξώ-
σεως τοῦ Ἰβραῖμ Πασσᾶ.

Ἦθελον ποιήσῃ ἐκκλησιν εἰς τοὺς γεν-
ναίους ἄνδρας τοῦ σώματος τῆς γαλλικῆς
ἐκστρατείας ἣτις ἀπεκάθηρε τὴν δυστυχῆ
ταύτην χώραν ἐκ τοῦ βαρβάρου ἐκείνου τοῦ
καταστρέφοντος τὰ δένδρα, ἅτε δὴ μὴ
εὐρίσκοντας πλέον ἀνθρώπους ἵνα φονεύῃ,
τέχνα καὶ γυναῖκας ἵνα ἀπάγῃ εἰς δουλείαν.

Ἦθελον ἔτι ποιήσῃ ἐκκλησιν εἰς τοὺς
ΚΚ. διπλωμάτας, τὸν Βαρῶνα Φὸρ Ρουέν,
πρεσβευτὴν τῆς Γαλλίας, τὸν Κόμητα Πα-

νὴν, πρεσβευτὴν τῆς Ῥωσίας, εἰς τὸν θα-
νόντα Σὶρ Ἐδ. Λάϋον, τὸν συνοδεύσαντα
τὸν βασιλέα Ὁθωνα εἰς Ἑλλάδα καὶ ἐν
αὐτῇ διαμείναντα ὡς πρεσβευτὴν τῆς Ἀγ-
γλίας, ἅμα δὲ καὶ εἰς τὸν προκατόχον αὐ-
τοῦ Κ. Δαβλὴν ἐν ἡ δύνاميς αὕτη ἀπέ-
στειλεν ἐκ μῆνιδος ὅπως ἀντιπροσωπεύῃ
ἐν Ἑλλάδι τὴν πολιτικὴν τοῦ πένθους, διὰ
τὴν ἀτυχῆ ἀπροσεξίαν τοῦ Λόρδου Κό-
δριγκτῶνος τὴν 8 Ὀκτωβρίου 1827, πο-
λιτικὴν τοσοῦτον καλῶς χαρακτηρηθεῖσαν
εἰς τὸ ἀξιόλογον ἄρθρον τοῦ Κ. Γουερουλ,
δημοσιευθὲν ἐν τῷ 263 φύλλῳ τῆς Ἑθνι-
κῆς Γνώμης.

Καὶ ἐπειδὴ πιθανῶς οἱ διπλωμάται οὐ-
τοι δὲν ἐπιζῶσιν, ἤθελον ποιήσῃ ἐκκλησιν
εἰς τοὺς γραμματεῖς αὐτῶν, νέους τότε
ὄντας, τοὺς Κ. Δουμέρκ, Βογσιέβσκη καὶ
Γρίφφριτ.

Εἰς τοὺς μνημονευθέντας ἀνωτέρω ἄν-
δρας τοὺς ζῶντας εἰσέτι προσῆκεν, εἴαν
ἐπανέβλεπον εἰ δυνατόν τὴν Ἑλλάδα, νὰ
ἀποφανθῶσιν ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς γενομέ-
νης προόδου, ἐξ ὅτου κατέλιπον αὐτήν καὶ
ἡ ἐτυμηγορία αὐτῶν, ἀπορρέουσα ἐξ ἀρμο-
δίων κριτῶν, ἤθελε γενῇ ἀποδεκτὴ μετ'
ἐμπιστοσύνης καὶ ὑποταγῆς. Ὡς πρὸς τοὺς
ἀντιποιοιμένους τὴν ἀρμοδιότητα ταύτην,
στερουμένους δὲ τῶν ἀναγκαίων ιδιοτήτων,
ἡ Ἑλλάς τοὺς ἐξαίρει καὶ εὐλόγως.

Ὁ Κ. Κουσεβάλ Σαριγνὺ, ὁ ἑξοχὸς δη-
μοσιογράφος τοῦ Τύπου, ἐν ἄρθρῳ τινί,
ἤκιστα τῇ Ἑλλάδι συμπάθει, ἐν ᾧ ὅμως
οὐδ' ἡ Τουρκία ἀπαλλάσσεται ἐκ σκληρῶν
τινῶν ἀληθειῶν, συμβουλεύει τοῖς Κρησὶ
ἵνα μὴ ζητῶσιν, ἐν τῇ μετὰ τῆς Ἑλλάδος
ἐνώσει, χιμαϊρικὸν φάρμακον κατὰ κακῶν
μάλα πραγματικῶν.

Ἀγνοῶ εἴαν οἱ Κρητῆς, οἱ ἕνεκα τοῦ ἐμ-
πορίου αὐτῶν θαμίζοντες εἰς Σύρον, οἱ
ἀποθαυμάζοντες τὰ πολυάριθμα ἀγαθοεργ-
γὰ κατκστήματα τῆς πόλεως ταύτης, τὸν
μεγαλοπρεπῆ καθεδρικὸν ναὸν, τὰ σχο-
λεῖα, τὰ ἐργαστάσια, τὰ νεώρια, τὰ σιδη-
ρουργεῖα, τὰς λέσχας, τὸ θέατρον αὐτῆς
κλπ. εἴαν οἱ Κρητῆς, παρατηροῦντες τὸν
τρόπον καθ' ὃν τὰ κοινὰ διέπονται ὑπὸ
τοῦ δημάρχου αὐτῆς, συνεδρεύοντος αὐτῷ
ἐνὸς δημοτικοῦ συμβουλίου, ὑπὸ τοῦ νο-

μάρχου, τοῦ εἰρηνοδίκου, τοῦ πρωτοδικείου καὶ ἐμποροδικείου αὐτῆς κτλ. ἐάν, ἀνορῶντες πρὸ πάντων τὴν ἰσοτιμίαν παρὰ ταῖς ἀρχαῖς καὶ τὴν ἰσονομίαν τῶν πολιτῶν, τὴν ἐκλείψιν τῶν ἀπεχθῶν ἐκείνων φυλετικῶν καὶ θρησκευτικῶν διακρίσεων, ἀγνοῶ, λέγω, ἐάν ἐπανακάμπτοντες εἰς τὰ ἴδια, εὐρήσουσιν αἰρετώτερον τὸ σύστημα τῆς παρ' αὐτοῖς ὑφ' ἑστῆς διοικήσεως, συνισταμένης παρ' ἐνὸς Πασσᾶ, συνήθως ἀμαθοῦς, θρησκομανοῦς καὶ παντοδυνάμου, περικυκλουμένου, πρὸς τὸν τύπον, ὑφ' ἐνὸς συμβουλίου, τοῦ ὁποίου τὰ μέλη, παρ' αὐτοῦ ὑποδεδειγμένα τοῖς ψηφοφόροις τῶν ἐπαρχιῶν, τρέμουν εἰς μόνην τὴν πτύξιν τῶν ὁρῶν του, καὶ παρ' ἐνὸς καθ' ἡ διακρινομένου διὰ τὰς κῦτάς ἀρνητικὰς ιδιότητας, καὶ ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἡ μαρτυρία τοῦ χριστιανοῦ οὐδόλως εἶναι δεκτὴ ἢ ἐφ' ὅσον οὗτος ἀντιδικεῖ πρὸς ὁμοίον τοῦ ἀπιστοῦ κύνᾳ· ὅπερ ὅμως γινώσκω ἐκ τῶν προτέρων εἶναι ὅτι, ἐάν εὐρίσκοντο ἐξ αὐτῶν ἀμφιρρέψεις ἐν τῇ ἐκλογῇ, ὁ Κ. Κουσεβᾶλ, πρῶτος ἤθελε κρίνει ἡλίθιους τοὺς Κρήτας τούτους.

Αἱ ἀντιφάσεις τῶν δημοσιογράφων εἰσὶν ἀληθῶς ἀνεξήγητοι ἐνίοτε· οὕτω φερ' εἰπεῖν, ὅποτε οἱ Ἴόνιοι ἀνεξήτουν, ἐν τῇ μετὰ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος ἐνώσει των, τὸ φάρμακον τῶν κακῶν ἅπερ ὡς πρὸς τὴν ὑπόστασιν τὴν ὑλικὴν, ἦσαν φαντασιώδη, ἐλογίζοντο τὰς εὐχὰς αὐτῶν δικαίας καὶ νομίμους, ἡ δὲ Ἀγγλία διεσώρετο ἐν τῷ γαλλικῷ τύπῳ, ὡς διὰ τῆς βίας ὑποστηρίζουσα τὴν προστασίαν της ἐπὶ τῆς Ἑπτανήσου. Ἰδοὺ νῦν μέρος τοῦ ἰδίου αὐτοῦ τύπου καταδικάζον τοὺς Κρήτας, ἅτε δὴ ζητοῦντας, ἐν τῇ μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἐνώσει τῆς νήσου αὐτῶν, τὴν θεραπείαν τῶν κακῶν ὧν εὐχαρίστως ἀνγνωρίζει τὴν πραγματικότητα.

Ἀναγινώσκων τις τὰ ἄρθρα ἐνίων ἐφημερίδων τῆς Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας, ἀμα δὲ καὶ λόγους ἐν τῇ πρώτῃ ἀπαγγεληντας ὑπὸ ἐξόχων καὶ ἰσχυρῶν προσώπων ὅτινες ἡγοῦνται τῆς ἀνθρωπότητος, προσέχων εἰς τὰς καταπληκτικὰς διαβεβαιώσεις ἐπὶ τῆς οὐδὲν ἥττον καταπληκτικῆς προόδου τῶν Τούρκων, ἐπὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἐπὶ

τῆς πρὸς τοὺς ῥαγιάδες φιλανθρωπίας αὐτῶν, ἀναγινώσκων τὸ περίφημον ἐκεῖνο θέσπισμα ἐνδόξου τινὸς καὶ δυστυχοῦς ἱεράρχου διαβεβαιούντος ὅτι ὁ μωαμεθανισμὸς προσπελάζει πλέον ἢ ἡ ὑποτιθεμένη ἑλληνικὴ ὀρθοδοξία τῷ καθολικῷ δόγματι, ἐφίεται νὰ ἀνακαλύψῃ τὴν ἐξήγησιν τῶν τεραστίων τούτων παραδοξολογιῶν. Ὁ πνευματώδης συντάκτης τῆς *Ελπίδος* ἐξήγησεν αὐτάς, διατεινόμενος ὅτι ἡ τόσον ἀσφαλὴς καὶ στερεὰ κρίσις τῶν ἀνδρῶν τῆς δύσεως δὲν ἠδύνατο νὰ κάμψῃ τὸ Ταίναρον ἀκρωτήριο, ὅτι ἐκεῖ ὑπῆρχον αἱ ἡράκλειοι αὐτοῦ στῆλαι. Καὶ ὅμως οὐδὲν ἦττον τούτου ἀληθές! Τὰ ἄρθρα τοῦ Κ. Κουσεβᾶλ Σαριγνὺ ἐν τῷ Τύπῳ, τὰ τοῦ Κ. Γουερὺλ ἐν τῇ Ἐθνικῇ Γνώμῃ, τὰ τοῦ Κ. Β. Λαγγλόα ἐν τῇ Ἀρκτῷ, τὰ τοῦ Κ. Σαὶν Μάρκου Γιραρδίνου ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῶν Συζητήσεων, καὶ τέλος τὰ τοῦ Χρόνου ὁπότε οὐκ εὐθύμως ἔχει πρὸς διατριβὰς κλπ. ὑπερβαλλόντως ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἡ κρίσις τῶν ἀνδρῶν τῆς δύσεως οὐδόλως ἰστάται ὑπὸ τῶν ἀκρωτηρίων τῶν ἀποχωριζόντων αὐτοὺς ἐκ τῆς Τουρκίας καὶ ὅτι οἱ πολιτικοὶ τῆς Ἀγγλίας, οἱ ὁ λόρδος Πικλμερστὼν, ὁ λόρδος Ρεδκλιφ, ὁ Κ. Λαῦάρδος καὶ ἕτεροι γινώσκουσι κάλλιστα μέχρι πόσου ἔχονται ἀληθείας τὰ ἀφορῶντα τὴν πρόοδον ἣν ὑπερεκθειάζουσιν.

Ἄλλ' ὅμως δέδοται ἐκάστῳ νὰ παραλογίζηται ἐλευθέρως καὶ ἀδιακρίτως, νὰ εὐρίσκη καὶ ὑποστηρίξῃ πρὸς πάντας καὶ κατὰ πάντων, ἔστω καὶ ἐν πλήρει Βουλῇ, ὅτι οἱ Τούρκοι εἰσὶ λαὸς λίαν πεπολιτισμένος, μὴ διαφέροντες τῶν Ἀγγλῶν ἢ ἐκ τῆς πολυχαιρίας, τῆς νομίμως παρὰ ταῖς πρώτοις ὑπαρχούσης καὶ ἐκνόμως παρὰ ταῖς δευτέροις· ἀλλ' ὅπερ φαίνεται μοι τὰ μάλιστα ἀδικον εἶναι αὐτὴ ἡ φροντίς τῶν ἱπποτῶν τῆς Τουρκίας τοῦ ἐξουθενεῖν τὴν Ἑλλάδα. Ἀδύνατόν ἐστιν εἰς αὐτοὺς νὰ ἀνυψώσῃ τὴν μίαν χωρὶς νὰ ταπεινώσῃ τὴν ἄλλην! Ἀνέφικτον κατέστη εἰς αὐτοὺς νὰ ἐπαινέσῃ τὴν μίαν δι' ἣν ἐποίησε πρόοδον χωρὶς νὰ μεμφθῇ τῆς ἄλλης ὡς μηδεμίαν ποιησάσης, καὶ ταῦτα χωρὶς νὰ λάβῃ τὸν κόπον νὰ ἀποδείξῃ τὴν ὑποτιθεμένην ὑπαρξιν τῆς προόδου

ταύτης παρὰ τῇ πρώτῃ καὶ τὴν δὴθεν ἔλ-
λειψίν της παρὰ τῇ δευτέρᾳ.

Ἀθῆναι 4869.

ΕΜΜ. ΜΑΝΙΤΑΚΗΣ

Ἀντισυνταγματάρχης τοῦ Μηχανικοῦ, Διευθυντὴς τῶν δημο-
σίων ἔργων ἐν τῇ ὑπουργίᾳ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Η ΑΡΤΕΜΙΣ ΤΟΥ ΠΟΑΤΙΕ

Ἡ Ἀρτεμις, θυγάτηρ τοῦ Ἰωάννου Ποα-
τιέ, ἐγεννήθη τὴν 3 Σεπτεμβρίου 1499,
καὶ ἐνυμφεύθη, μόλις τριακχιδεκαέτις, τὸν
Λουδοβίκον Βρεζέ κόμητα Μαλεδριέ, τοῦ
ὁποίου ἡ μήτηρ ἦτο θυγάτηρ τοῦ Καρόλου
Ζ' καὶ τῆς Ἀγνῆς Σορέλ. Χηρεύσασα μετὰ
δεκαοκταετῇ συμβίωσιν ἤγειρε λαμπρὸν
μυσσωλεῖον εἰς τὸν σύζυγόν της καὶ ἀπε-
φάσισε νὰ πενθηφορῇ διὰ βίου πρὸς ἀνά-
μνησιν ἐκείνου τὸν ὁποῖον ὁ θάνατος ἀφῆρ-
πασεν ἀπὸ τὴν τρυφερότητά της. Τὸν ὄρ-
κον τοῦτον, ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν
ὅτι ἡ Ἀρτεμις ἐτήρησε θρησκευτικῶς, καὶ
ὅταν ἀκόμη γενομένη βραδύτερον ἐρωμένη
τοῦ βασιλέως ἐξῆλειψεν ἐντελῶς ἀπὸ τὴν
ψυχὴν της τὴν ἀνάμνησιν τοῦ Λουδοβίκου
Βρεζέ.

Ἐν τούτοις ὁ πατήρ της ἀναμιχθεὶς εἰς
συνομισίαν ἐμελλε νὰ ἀποτίσῃ τὸ ἐγκλημὰ
τοῦ ἐπὶ τῆς λαιμητόμου. Ἀλλ' ἡ Ἀρτεμις
ἥτις ἠγάπα τὸν πατέρα της, ἔδραμε καὶ ἐρ-
ρίφθη εἰς τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως. Ἡ Ἀρ-
τεμις ἦτο πολὺ ὠραία, ὁ δὲ Φραγκίσκος Α'
ἦτο φιλογύνης, καὶ ἐὰν πιστεύσωμεν τὴν
ἱστορίαν, ἐχαρίσθη μὲν ἡ ζωὴ εἰς τὸν Ἰω-
άννην Ποατιέ, ἀλλὰ τὴν χάριν ταύτην τὴν
ἐπλήρωσεν ἡ Ἀρτεμις διὰ τῆς τιμῆς της.
Ἀλλ' ἄρά γε τὴν θυσίαν ταύτην τὴν συνώ-
δευσε μὲ πολλὰ δάκρυα ἡ χήρα Βρεζέ;
Ἀγνοοῦμεν. Γνωρίζομεν μόνον ὅτι διὰ τῶν
μετὰ πολλῶν ἰσχυρῶν προσώπων τῆς ἐπο-
χῆς ἐφημέρων σχέσεών της, ἀπέδειξεν ὅτι
οἱ ὄρκοι οἱ ἀποσπώμενοι ὑπὸ τῆς θλίψεως
δὲν εἶναι διαρκέστεροι ἐκείνων τοὺς ὁποίους
ἀποσπᾷ ἡ ἡδονή.

Ὅπωςδὴποτε ἡ Ἀρτεμις ἐπέτυχε πλήρη
εἰσοδὸν ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ ἀπεφάσισε νὰ ὡ-
φεληθῇ ἐκ τοῦ προνομίου τούτου. Ὁ δοῦξ

τοῦ Ὁρλεάνς, δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Φραγ-
κίσκου Α', γενόμενος διάδοχος τοῦ θρόνου
μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ του Φραγ-
κίσκου, ἐρωτεύθη ἐμμανῶς τὴν Ἀρτεμιν,
ἂν καὶ πρεσβυτέραν αὐτοῦ κατὰ δεκαοκτὼ
ἔτη. Ἡ γραῖα ἐρρύτιδωμένη, ὥπως ἐκάλει
ὕβριστικῶς τὴν Ἀρτεμιν ἡ δούκισσα Δ' Ἐ-
τάμπ ἐρωμένη τοῦ Φραγκίσκου Α', ἐξεμε-
ταλλεύθη τὸν ἔρωτα τοῦτον τοῦ διαδόχου.
Μετ' ὀλίγον δύο στρατόπεδα ἐσχηματίσθη-
σαν ἐν τῇ αὐλῇ: τὸ τῆς δούκισσης Δ' Ἐτάμπ
καὶ τὸ τῆς Ἀρτέμιδος τοῦ Ποατιέ. Ὁ τε-
λευταῖος στεναγμὸς τοῦ Φραγκίσκου Α',
ὕπῃρξε διὰ τοὺς φίλους τῆς Ἀρτέμιδος τὸ
σύνθημα τῆς νίκης. Ἡ δούκισσα Δ' Ἐτάμπ
ἔφυγεν ἐξορισθεῖσα. Ἡ Ἀρτεμις τιτλοφο-
ρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ βασιλικοῦ ἐραστοῦ της
δούκισσα τοῦ Βαλεντινοῦ, ἔλαθεν εἰς χεῖ-
ρας τὰ ἡνία τοῦ κράτους. Ὁ Ἐρρίκος Β',
πάντοτε γονυκλινὴς πρὸ τῆς Ἀρτέμιδος
τῇ ἐπανελάβανεν ἀκαταπαύστως: «σὲ
ἀγαπῶ!» καὶ πάλιν «σὲ ἀγαπῶ!» Κατ'
αὐτὸ δὲ τὸ διάστημα ἡ εὐνοουμένη, λίαν
φίλαρχος καὶ μεθυσκομένη πρώτη αὐτὴ ἐκ
τοῦ θυμιάματος τὸ ὁποῖον οἱ κόλακες ἐ-
καιον πρὸς δόξαν της,—κατ' αὐτὸ τὸ διά-
στημα ἡ Ἀρτεμις ἀνέτρεπε τὸ συμβούλιον,
τὸ ὑπουργεῖον, τὸ κοινοβούλιον· κατεδίβαζε
τοὺς μὲν, ἀναδίβαζε τοὺς δὲ καὶ πρὸ πάν-
των ἐπέβαλλεν εἰς τὸν πτωχὸν λαὸν φό-
ρους βαρυτάτους.

Τέλος ἐβασίλευεν.

Ἐβασίλευεν ὡς βασιλεύει γυνὴ μὴ ἀκού-
ουσα εἰμὴ τὴν φωνὴν τῶν παθῶν της.

Εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἀδυναμίας καὶ πα-
ραφροσύνης ἐφθασεν ὁ βασιλεὺς ὥστε κατη-
γόρουν τὴν Ἀρτεμιν ὅτι τὸν ἐμάγευσεν.
Ἡ Ἀρτεμις μάγισσα! βέβαια ὄχι! ἐπιτη-
δεῖα μόνον ἦτο καὶ τίποτε περισσότερον.
Ἐλεγον ὅτι ἐπότισε τὸν ἐραστὴν της μὲ
φίλτρον. Πλάνη. Τὸν ἐβλαπε μόνον καὶ
ταῦτο ἤρκει νὰ τὸν καθιστᾷ πειθήνιον καὶ
εὐπειθῆ.

Εἶναι περίεργον νὰ βλέπη τις πῶς ὁ
Βραχντῶμ ἐκφράζεται εἰς τὰς Dames Ga-
lantes περὶ τῆς καλλονῆς τῆς Ἀρτέμιδος,
τὴν ὁποίαν καλλονὴν οἱ ἐχθροὶ τῆς δου-
κίσσης προσεποιοῦντο θεωροῦντες ὡς ἀπο-
τέλεσμα μαγίας.